

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии

БУЗУН
Елизавета Валерьевна

ВИДОВОЕ РАЗНООБРАЗИЕ МУРАВЬЕВ Г.МИНСКА И
НАЦИОНАЛЬНОГО ПАРКА «НАРОЧАНСКИЙ»

Аннотация к дипломной работе

Научный руководитель:
старший преподаватель
О.В. Синчук

Допущена к защите
«__» _____ 2020 г.
Зав. кафедрой зоологии

доктор биологических наук, профессор
_____ С.В. Буга

Минск, 2020

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 41 с., 15 рис., 3 табл., 76 источников.

ВИДОВОЕ РАЗНООБРАЗИЕ МУРАВЬЕВ Г. МИНСКА И НАЦИОНАЛЬНОГО ПАРКА «НАРОЧАНСКИЙ»

Ключевые слова: муравьи, видовое разнообразие, фауна, сравнительная характеристика, таксономический состав муравьев.

Объект исследования: представители семейства Formicidae.

Цель: изучение видового разнообразия муравьев г. Минска и Национального Парка «Нарочанский».

Методы исследования: ручной сбор, кошение, отлов муравьев с помощью ловушек Барбера, определение, сравнение, статистический анализ полученных данных.

В результате проведенных исследований в г. Минске и его окрестностях нами было выявлено 11 видов муравьев, относящихся к 5 родам (*Camponotus*, *Lasius*, *Formica*, *Tetramorium*, *Myrmica*, *Dolichoderus*), 8 из которых для территории г. Минска указываются впервые. Наиболее часто отмечается *Lasius niger*, однако для лесных экосистем (Дубрава «Щемяслицкая») – *Lasius platythorax*. Среди интересных находок, которые не характерны для центрального региона, отмечаются *Dolichoderus quadripunctatus*, *Lasius brunneus*, в то время как основные популяции размещаются на юге страны, и проникновение этих видов севернее могло произойти под влиянием человека.

В НП «Нарочанский» установлено 12 видов муравьев, относящихся к 4 родам (*Camponotus*, *Lasius*, *Formica*, *Myrmica*). Для НП «Нарочанский» – это первые указания на видовое разнообразие муравьев. Среди выявленных видов впервые для территории Беларуси отмечаются: *Myrmica lonae* (Finzi, 1926) и *Formica gagates* (Latreille, 1798).

В результате проведенного сопоставления структуры видового разнообразия муравьев, установлено, что в г. Минске и НП «Нарочанском», видовой состав сильно различается, что обусловлено географическим положением и различными биотопами. Тем не менее отмечены сходные виды: *Camponotus herculeanus*, *Lasius platythorax*, *Formica rufa*, *Myrmica rubra*.

По результатам анализа информационных систем, литературы и собственных исследований на территории Беларуси отмечено 69 видов муравьев, относящихся к 3 подсемействам.

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 41 с., 15 мал., 3 табл., 76 крыніц.

ВІДАВАЯ РАЗНАСТАЙНАСЦЬ МУРАШАК Г. МІНСКА І
НАЦЫЯНАЛЬНАГА ПАРКУ "НАРАЧАНСКІ"

Ключавыя словы: мурашы, відавая разнастайнасць, фауна, параўнальная характарыстыка, таксанамічны склад мурашак.

Аб'ект даследавання: прадстаўнікі сямейства Formicidae.

Мэта: вывучэнне відавой разнастайнасці мурашак г. Мінска і Нацыянальнага парку «Нарачанскі».

Метады даследавання: ручны збор, касьба, адлоў мурашак з дапамогай пастак Барбера, вызначэнне, параўнанне, статыстычны аналіз атрыманых дадзеных.

У выніку, праведзеных даследаванняў у г. Мінску і яго ваколіцах намі было выяўлена 11 відаў мурашак, якія адносяцца да 5 радоў (*Camponotus*, *Lasius*, *Formica*, *Tetramorium*, *Myrmica*, *Dolichoderus*), 8 з якіх для тэрыторыі г. Мінска паказваюцца ўпершыню. Найбольш часта адзначаецца *Lasius niger*, аднак для лясных экасістэм (Дубрава «Шчомысліцкая») – *Lasius platythorax*. Сярод цікавых знаходак, якія не характэрныя для цэнтральнага рэгіёну, адзначаюцца *Dolichoderus quadripunctatus*, *Lasius brunneus*, у той час як асноўныя папуляцыі размяшчаюцца на поўдні краіны, і пранікненне гэтых відаў паўночнай магло адбыцца пад уплывам чалавека.

У НП «Нарачанскі» ўстаноўлена 12 відаў мурашак, якія адносяцца да 4 радоў (*Camponotus*, *Lasius*, *Formica*, *Myrmica*). Для НП "Нарачанскі" – гэта першыя ўказанні на відавую разнастайнасць мурашак. Сярод выяўленых відаў упершыню для тэрыторыі Беларусі адзначаюцца: *Myrmica lonae* (Finzi 1926) і *Formica gagates* (Latreille, 1798).

У выніку праведзенага супастаўлення структуры відавой разнастайнасці мурашак, ўстаноўлена, што ў г. Мінску і НП «Нарачанскім», відавы склад моцна адрозніваецца, што абумоўлена геаграфічным становішчам і рознымі біятопамі. Тым не менш адзначаны падобныя віды: *Camponotus herculeanus*, *Lasius platythorax*, *Formica rufa*, *Myrmica rubra*.

Па выніках аналізу інфармацыйных сістэм, літаратуры і ўласных даследаванняў на тэрыторыі Беларусі адзначана 69 відаў мурашак, якія адносяцца да 3 падсямейств.

ABSTRACT

Diploma work 41 pages, 15 figures, 3 tables, 76 citations.

THE SPECIES DIVERSITY OF ANTS IN MINSK AND THE NATIONAL PARK "NAROCHANSKY"

Key words: ants, species diversity, fauna, comparative characteristics, taxonomic composition of ants.

Object of research: representatives of Formicidae family.

Aim to work: study of ants species diversity in Minsk and the National Park "Narochansky".

Methods: hand collecting, mowing, ant capture using Barber traps, determination, comparison, statistical analysis received data.

As a result of our studies in and around Minsk, we identified 11 species of ants belonging to 5 genera (*Camponotus*, *Lasius*, *Formica*, *Tetramorium*, *Myrmica*, *Dolichoderus*), 8 of which are indicated for the first time in the territory of Minsk. *Lasius niger* is most commonly observed, however, for forest ecosystems (Oakwood "Shchemyslitskaya") – *Lasius platythorax*. Among the interesting findings that are not characteristic of the central region, *Dolichoderus quadripunctatus*, *Lasius brunneus* are noted, while the main populations are located in the south of the country and the penetration of these species to the north could occur under human influence.

In NP "Narochansky" 12 species of ants belonging to 4 genera (*Camponotus*, *Lasius*, *Formica*, *Myrmica*) were found. For NP "Narochansky", these are the first indications of the species diversity of ants. Among the identified species for the first time for the territory of Belarus, *Myrmica lona* (Finzi, 1926) and *Formica gagates* (Latreille, 1798) are noted.

As a result of a comparison of the structure of the species diversity of ants, it was found that in Minsk and the NP "Narochansky", the species composition varies greatly, due to the geographical location and various biotopes. Nevertheless, similar species were noted: *Camponotus herculeanus*, *Lasius platythorax*, *Formica rufa*, *Myrmica rubra*.

According to the analysis of information systems, literature and own research in Belarus, 69 species of ants belonging to 3 subfamilies were noted.